

Grundloven har givet den dømmende Magt en Særstilling, og selv om vi faa Nævninger, er Flertalsregimentet ikke det regerende lige over for den dømmende Magt. Grundloven har givet os to Ting, og kun lige over for det ene Ting gælder den almindelige Valgret, og endda ikke i nær saa udvidet Form, som her forlanges. Det er netop os, der ere i Overensstemmelse med Grundlovens Aand og Bogstav, naar vi ikke erkende, at det rene Flertalsregimente er det absolut rigtige. Vi kunne ikke være villige til at erkende, at det rene Flertalsregimente, ogsaa paa Kommunalvæsenets Omraade, skulde være det eneste lyksaliggørende. Vi ere villige til at forhandle om dette Forslag, som vi ere villige til at forhandle om et hvilket som helst Forslag, der fremsættes af den høje Regering, men vi kunne ikke erkende, at den Beskyttelse, der i dette Forslag bydes Mindretallene gennem Forholdstalsvalgmaaden, er tilstrækkelig til at beskytte Mindretallene, naar man samtidig gør rent Bord over hele Linien.

Madsen-Mygdal: Jeg tror ikke, jeg tager fejl, naar jeg siger, at den egentlige Kerne i det, vi nys have hørt fra det ærede 10de kongevalgte Medlem, var følgende Udtalelse i Slutningen af hans Foredrag: Det, som sætter Sindene særlig i Bevægelse, er den lige og almindelige Valgrets Gennemførelse. I Begyndelsen af sit Foredrag talte han om de Regler for den kommunale Valgret, som vi nu have haft i 50 Aar. Det var jo gaaret meget godt, mente han, og man skulde vogte sig for at gaa for stærkt eller for voldsomt frem imod en Ordning, som vi kendte, og som i det hele taget havde virket tilfredsstillende, det kunde let føre til, at man ogsaa vilde vokse fra selve Grundloven. Det er en stor Misforstaaelse af det ærede Medlem. Det Forslag, som ligger paa Tingets Bord i dette Øjeblik, gaar i første Række ud paa at vokse *til* Grundloven. Den Sag, som vi her beskæftige os med, er jo nemlig, som det ærede Medlem ved, meget gammel, den er lige saa gammel som selve Grundloven. Der har til forskellige Tider i over 50 Aar lige siden Grundlovens Givelse foreligget Forslag saa af den ene, saa af den anden Art om den kommunale Valgret. Jeg vil begynde med at nævne, hvad alle vide, at Grundlovens § 91 indeholder et Løfte om, at Kommunernes Ret til under Statens Tilsyn selvstændig at styre deres Anliggender vil blive ordnet ved Lov. I Henhold til dette

Løfte er der fremkommet mange forskellige Lovforslag her paa Rigsdagen. Der kan være delte Meninger om, hvorvidt Grundlovens Løfte ved dem er blevet opfyldt eller ikke — jeg drister mig til at paastaa, at dette Løfte endnu den Dag i Dag efter 54 Aars Forløb *ikke* er opfyldt. Vel erkender jeg, at der er indført væsentlige Forbedringer med Hensyn til den kommunale Styrelse gennem de mange Love, som vi have faaet i Tidens Løb, men det, som Grundlovsfædrene vel først og fremmest havde tænkt skulde ordnes og gennemføres ved Lov, det er *endnu ikke* opfyldt. Jeg skal i saa Henseende minde om, hvad alle sikkert ville erkende, at Grundloven af 1849 er bygget paa den almindelige Valgrets Princip, Aanden i Grundloven er den almindelige Valgret, og naar den samme Grundlov indeholder en Række Løfteparagraffer om, at vore forskellige Statsinstitutioner skulde ordnes i Overensstemmelse med den ny Forfatning, kan der ikke være Tvivl om, at Meningen dermed er, at de skulde ordnes saaledes, at Midtpunktet bliver den almindelige Valgret. At dette har været Grundlovsfædrenes Mening ogsaa med Hensyn til denne Sag, mener jeg til Overflod bevises ved, at der straks efter Grundlovens Givelse allerede i 1850—51 og i 1852 fremkom Forslag fra Mænd, som havde taget fremragende Del i Begivenhederne i 1848—49—50. Jeg kan nævne tre forskellige Forslag, der den Gang fremkom. Et fra Balthasar Christensen, Bondevenernes Ordfører, et fra Orla Lehmann, den national-liberales Ordfører, og et fra Rosenørn, den tidligere Minister. Alle disse tre Forslag gik ud paa fuld Indførelse af almindelig Valgret til de kommunale Raad, hvilket er et klart Vidnesbyrd, hvad der var tilsigtet med § 91. Jeg tror derfor, jeg har Ret til at sige, at denne Løfteparagraf ikke er opfyldt den Dag i Dag, og at det, som det for os gælder om, ikke er at vokse fra Grundloven, men at vokse til det oprindelige i den. Det kan ikke siges, at vi have faaet den kommunale Selvstændighed, som Grundlovens Fædre tilsigtede, saa længe der sidder en kongevalgt Borgmester i Byraadet og en kongevalgt Formand i Amsraadet. Løfteparagraffen taler om selvstændigt Styre under Statens Tilsyn, men enhver ved jo dog, at „Tilsyn“ ikke er det samme som Bestyrelse, men at det tværtimod er to vidt forskellige Ting. Saa længe man har den kongevalgte Borgmester og den kongevalgte Formand for Amsraadet, kan man